

Norma din 2000 procedurale privind efectuarea expertizelor, a constatarilor si a altor lucrari medico-legale

Norma din 2000 din 2000.09.19

Status: Acte în vigoare

Versiune de la: 24 Decembrie 2024

Intră în vigoare:

19 Septembrie 2000 An

**Norma din 2000 procedurale privind efectuarea expertizelor, a constatarilor si a altor lucrari
medico-legale**

Dată act: 25-mai-2000

Emitent: Ministerul Justitiei**SECȚIUNEA 1: Dispoziții generale****Art. 1**

Instituțiile de medicină legală își organizează activitatea și funcționează în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 1/2000 privind organizarea activității și funcționarea instituțiilor de medicină legală, ale Regulamentului de aplicare a dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr. 1/2000, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 774/2000, și ale prezentului ordin.

Art. 2

(1) Instituțiile de medicină legală asigură servicii de medicină legală în mod permanent, printr-un program de activitate menit să asigure accesibilitate - zi și noapte -, precum și printr-un program de lucru cu publicul pentru zilele de lucru.

(2) Lucrările constând în cercetarea la fața locului și ridicarea cadavrului, autopsii urgente, cercetarea cazurilor în care există pericolul dispariției unor mijloace de probă sau schimbarea unor situații de fapt se efectuează în regim de permanență.

(3) Programul de permanență se asigură prin ore de gardă în institutele de medicină legală din centrele medicale universitare, denumite în continuare institute de medicină legală, și în serviciile de medicină legală județene sau prin chemări de la domiciliu ale medicilor în serviciile de medicină legală unde nu

se pot organiza ore de gardă.

(4) Programul de permanență prin chemări de la domiciliu ale medicilor se comunică organelor de urmărire penală, iar programul de lucru cu publicul se afișează la loc vizibil în instituțiile de medicină legală.

Art. 3

Constatările și expertizele medico-legale se efectuează pe baza principiului metodologiei unitare și al nerestricționării accesului medicului legist la informația medicală.

Art. 4

Constatările și expertizele medico-legale se efectuează după o metodologie unitară stabilită de Consiliul superior de medicină legală și Ministerul Sănătății, în conformitate cu prevederile art. 13 lit.

a) din Ordonanța Guvernului nr. 1/2000 privind organizarea activității și funcționarea instituțiilor de medicină legală.

Art. 5

Medicii legiști au obligația să păstreze secretul de serviciu și să asigure protecția informațiilor, în conformitate cu normele deontologiei profesionale. În scopul îndeplinirii acestei obligații medicii legiști:

a) aduc la cunoștința persoanelor interesate rezultatul lucrărilor medico-legale numai în măsura în care prin aceasta nu se aduce atingere activității de urmărire penală sau în cazul în care înaintează solicitarea organelor judiciare și obțin acordul acestora;

b) păstrează secretul în ceea ce privește lucrările și constatările pe care le efectuează, putând folosi materialul documentar al lucrărilor medico-legale pentru comunicări sau lucrări științifice numai după soluționarea cauzei.

Art. 6

Medicii legiști au obligația să respecte principiile deontologiei profesionale și ale eticii medicale.

Medicul legist nu poate fi obligat să desfășoare activități profesionale care contravin normelor deontologiei profesionale și ale eticii medicale.

Art. 7

Medicul legist care a eliberat un certificat medico-legal nu mai poate participa la efectuarea unei noi expertize medico-legale sau la redactarea unui raport de expertiză în aceeași cauză. În această situație

sau în alte cazuri de incompatibilitate, precum și ori de câte ori medicul legist este împiedicat, din alte motive justificate, să efectueze lucrarea solicitată el este obligat să comunice de îndată acest fapt, în scris, organului medico-legal competent, pentru a desemna un alt medic legist, arătând și motivele incompatibilității.

Art. 8

În efectuarea lucrării medico-legale medicul legist sau comisia desemnată are un rol activ constând în:

- a) posibilitatea de a solicita extinderea examinării altor aspecte cu implicații medico-legale constatate, deosebite de cele ce formează obiectul lucrării;
- b) obligația de a consemna în actele medico-legale elemente medico-legale care constituie indiciile unei infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, constatate cu ocazia examinărilor medico-legale efectuate la solicitarea persoanelor interesate, și de a le comunica organelor judiciare competente.

SECȚIUNEA 2: Actele medico-legale

Art. 9

(1) Actele medico-legale sunt raportul de expertiză, raportul de constatare, certificatul, buletinul de analiză și avizul.

(2) **În sensul prezentelor norme:**

a) prin *raport de expertiză medico-legală* se înțelege actul întocmit de un expert la solicitarea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată și care cuprinde datele privind expertiza efectuată.

Raportul de expertiză medico-legală, suplimentul la raportul de expertiză medico-legală și raportul de nouă expertiză medico-legală se efectuează în situațiile și în conformitate cu prevederile titlului IV capitolul VII din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu prevederile art. 330-340 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

b) prin *raport de constatare medico-legală* se înțelege actul întocmit de medicul legist la solicitarea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată și care cuprinde date privind constatarea efectuată. Constatarea medico-legală se efectuează în situațiile prevăzute la art. 172 și 189 din Codul de procedură penală.

c) prin *certificat medico-legal* se înțelege actul întocmit de medicul legist la cererea persoanelor

- interesate și care cuprinde date privind examinarea medico-legală;
- d) prin buletin de analiză se înțelege actul întocmit de specialiștii instituțiilor de medicină legală sau de persoanele competente din cadrul instituțiilor de medicină legală, la cererea persoanelor interesate, și care cuprinde date privind examenul complementar;
- e) prin aviz medico-legal se înțelege actul întocmit de Comisia superioară medico-legală, precum și de comisiile de avizare și control al actelor medicale, la solicitarea organelor judiciare, prin care se aprobă conținutul și concluziile actelor medico-legale și se recomandă efectuarea unor noi expertize sau se formulează concluzii proprii.

Art. 10

(1) La întocmirea actelor medico-legale medicul legist sau comisia desemnată are următoarele obligații:

- a) să ia în considerare documentele medicale ale persoanei evaluate, emise de unități sanitare din rețeaua proprie a Ministerului Sănătății sau a ministerelor și instituțiilor cu rețea sanitară proprie, precum și documentele medicale emise de unități medicale din străinătate, traduse și legalizate;
- b) să ia în considerare doar documentele medicale care prezintă următoarele elemente de siguranță: număr de înregistrare, ștampila unității sanitare, semnătura și parafa medicului, care trebuie să menționeze specialitatea și codul medicului, iar în cazul fotocopiilor, mențiunea «conform cu originalul», atestată de medicul responsabil.
- (2) Atunci când este necesar, pot fi luate în considerare și alte documente relevante pentru stabilirea diagnosticului sau pentru a putea răspunde la obiectivele dispuse.

Art. 11

- (1) Raportul de expertiză sau de constatare medico-legală cuprinde antetul, ștampila și numărul de înregistrare al instituției de medicină legală în care a fost efectuată și se înregistrează în registrul de evidență.
- (2) Copiile de pe raportul de expertiză sau de constatare medico-legală se arhivează pe o perioadă nedeterminată.
- (3) Raportul de expertiză sau de constatare medico-legală, precum și certificatul medico-legal se semnează de toți cei care au participat la întocmirea lui. Opiniile divergente se consemnează în cuprinsul raportului sau al certificatului medico-legal, separat și motivat.
- (4) În cazul în care în evoluția leziunilor menționate la prima expertiză apar date medicale noi,

complicații sau sechele, actele medico-legale se pot completa sau modifica numai de către medicul legist care a efectuat prima expertiză.

SECȚIUNEA 3: Reguli generale privind examinările medico-legale

Art. 12

Constatările și expertizele medico-legale constau în:

- a) examinări și cercetări privind cadavre umane sau părți din acestea;
- b) examinări și cercetări privind produse biologice și cadaverice;
- c) examinări și cercetări privind persoane în viață;
- d) evaluarea unor lucrări medicale și medico-legale în legătură cu activitatea medico-legală, precum și suplimente de expertiză.

Art. 13

(1) Examinările și cercetările privind persoane în viață se realizează după verificarea de către medicul legist a identității persoanei pe baza cărții de identitate, a adeverinței temporare de identitate sau a pașaportului, ale cărui serie și număr se menționează în actul medico-legal.

(2) În cazul în care persoana examinată nu prezintă actele prevăzute la alin. (1), faptul se menționează în actul medico-legal, pentru identificare luându-se impresiunile digitale de la indexul stâng pe documentul prin care se solicită examinarea.

Art. 14

(1) Persoanele aflate în stare de reținere vor fi examinate în prezența personalului de pază de același sex.

(2) Persoanele minore se examinează în prezența unuia dintre părinți sau a reprezentantului său legal ori, în lipsa acestora, în prezența unui membru major al familiei, de același sex cu minorul.

Art. 15

Examinările medico-legale în vederea eliberării certificatelor medico-legale, la cererea persoanelor interesate, se referă la:

- a) stabilirea capacității sexuale, vârstei, conformației sau dezvoltării fizice, precum și constatarea stării obstetricale în cazuri de sarcină, viduitate, avort, naștere, lehoz;
- b) constatarea leziunilor traumatice recente, înainte de dispariția leziunilor externe, dar nu mai târziu de

30 de zile de la data producerii;

c) constatarea infirmităților și a stărilor de boală consecutive leziunilor traumatice certificate conform lit. b);

d) constatarea capacității psihice, în vederea stabilirii capacității de exercițiu necesare pentru întocmirea unor acte de dispoziție și în cazul bolnavilor netransportabili, cu suferințe evolutiv letale sau aflați în stare gravă în condiții de spitalizare;

e) constatarea stării de sănătate, având ca scop stabilirea aptitudinilor unei persoane de a exercita o anumită activitate sau profesie.

Art. 16

Solicitările de examinare în vederea eliberării certificatelor medico-legale pot fi înaintate de către persoana în cauză sau de către reprezentantul legal dacă persoana în cauză nu are capacitate de exercițiu.

Art. 17

(1) Prin examinări complementare se înțelege activitățile medico-legale care completează lucrarea deja efectuată, precum examene histopatologice, bacteriologice, hematologice, toxicologice, radiologice, biocriminalistice etc. privind piese anatomice, secreții, dejecții, pete, urme, examene ale obiectelor și substanțelor, cercetări experimentale, cercetări medico-legale la locul faptei sau la locul unde s-a aflat cadavrul.

(2) Examinările complementare nu constituie expertize sau constatări medico-legale, indiferent dacă sunt efectuate de medicul legist sau, la cererea acestuia, de alți specialiști din unități sanitare.

Art. 18

Examinările medico-legale solicitate de persoanele interesate și eliberarea certificatelor medico-legale se efectuează la sediul instituțiilor de medicină legală. Certificatul medico-legal se eliberează persoanei examinate în termen de maximum 7 zile de la examinare sau de la depunerea rezultatelor examenelor clinice și paraclinice indicate de medicul examinator.

Art. 19

(1) Examinările medico-legale dispuse de instanțele de judecată sau de organele de urmărire penală se efectuează de regulă la sediul instituțiilor de medicină legală sau, în caz de urgență, la sediul unităților sanitare unde persoana implicată se află imobilizată.

(2) Examinarea la domiciliul sau la reședința persoanei examinate se poate aproba, în mod excepțional,

de conducătorul instituției de medicină legală.

Art. 20

(1) Rezultatele examinărilor, finalizate într-un raport de expertiză sau constatare medico-legală, după caz, se expediază organului care a dispus examinarea, în termen de 7 zile de la finalizarea acestora.

(2) În situația în care expertiza se efectuează de către o comisie, termenul de expediere este de 10 zile.

Art. 21

În cazul în care organele în drept solicită concluzii imediat, în mod excepțional, după efectuarea unei lucrări medico-legale, instituția de medicină legală înaintează informațiile solicitate, sub formă de constatări preliminare, de îndată sau în cel mult 72 de ore de la solicitare. Constatările preliminare nu au caracter de concluzii și se referă numai la elementele obiective rezultate din lucrările efectuate până în acel moment, pe baza materialelor avute la dispoziție.

Art. 22

(1) Organele judiciare care dispun efectuarea unor constatări sau expertize medico-legale se adresează în scris instituției de medicină legală competente.

(2) Documentul prin care se solicită efectuarea constatării sau expertizei medico-legale va cuprinde:

- a) datele de identificare a subiectului sau obiectului asupra căruia urmează să se efectueze lucrarea;
- b) tipul expertizei sau constatării medico-legale;
- c) întrebările la care medicul legist trebuie să răspundă;
- d) materialele și datele care sunt puse la dispoziție medicilor legiști;
- e) caracterul de urgență și termenul sugerat pentru efectuarea lucrării.

(3) În cazul expertizei psihiatrice și al avizelor solicitate comisiei superioare sau comisiilor de avizare și control al actelor medico-legale se înaintează obligatoriu materialul dosarului necesar pentru efectuarea expertizei.

(4) În cazul în care sunt numiți și experți care reprezintă părțile interesate, se menționează datele de identitate ale acestora, pentru ca experții oficiali să îi poată contacta în vederea efectuării lucrărilor.

Art. 23

După recepționarea solicitării conducătorul unității de medicină legală desemnează în scris, de îndată, medicul legist sau comisia care urmează să efectueze lucrarea și comunică organelor judiciare

cheltuielile pentru efectuarea lucrărilor.

Art. 24

(1)În cazul în care medicul legist consideră necesar, el poate solicita organelor judiciare care au cerut constatarea sau expertiza medico-legală să îi pună la dispoziție materialul dosarului, necesar pentru efectuarea acestora.

(2)Dacă medicul legist consideră necesară examinarea persoanei sau efectuarea unor investigații medicale de specialitate, el poate solicita, potrivit dispozițiilor legale, organelor judiciare care au cerut efectuarea constatării sau a expertizei să dispună în consecință.

(3)În cazuri excepționale expertiza medico-legală se poate efectua numai pe baza documentelor medicale ori medico-legale.

(4)În cazul refacerii totale sau parțiale a examinărilor clinice sau paraclinice, al verificării datelor cuprinse în documente sau lucrări, precum și al oricăror alte analize și cercetări științifice necesare, medicul legist sau comisia de expertiză examinează persoanele în cauză.

Art. 25

În cazul în care instituțiile sanitare refuză nejustificat punerea la dispoziție a informațiilor solicitate sau examinarea nemijlocită a persoanei, instituțiile de medicină legală comunică organului judiciar care a dispus efectuarea expertizei punerea în imposibilitate de efectuare a lucrării solicitate.

SECȚIUNEA 4: Constatarea și expertiza medico-legală referitoare la persoane în viață

Art. 26

Constatarea și expertiza medico-legală referitoare la persoane în viață, efectuate la cererea organelor judiciare, constau în examinări clinice și complementare radiologice, hematologice, serologice, bacteriologice, antropologice, dermatologice, genetice și altele, putând avea ca obiect:

- a)constatarea sexului, virginității, capacității sexuale, vârstei, conformației sau dezvoltării fizice, precum și a elementelor necesare pentru stabilirea filiației;
- b)constatarea leziunilor traumatice, a infirmităților și a stărilor de boală consecutive acestora;
- c)constatarea stării obstetricale, cum ar fi sarcina, viduitatea, avortul, nașterea, lehuzia;
- d)evaluarea stării de sănătate, având ca scop stabilirea aptitudinilor unei persoane de a exercita o anumită activitate sau profesie;
- e)constatarea capacității psihice.

Art. 27

(1)Comisia de expertiză se constituie în mod obligatoriu în cazurile în care legea prevede expres acest lucru sau în situațiile în care este necesară:

- a)evaluarea capacității psihice a unei persoane, în scopul stabilirii elementelor necesare pentru aprecierea responsabilității penale sau a responsabilității civile;
- b)amânarea sau întreruperea executării pedepsei privative de libertate, din motive medicale;
- c)suspendarea urmăririi penale sau a judecății atunci când suspectul sau inculpatul suferă de o boală gravă;
- d)constatarea stărilor morbide care sunt urmarea unor fapte medicale ilicite, a unor deficiențe sau a nerespectării ghidurilor de practică medicală și a protocoalelor terapeutice;
- e)investigarea filiației;
- f)evaluarea capacității de muncă;
- g)stabilirea aptitudinilor unei persoane de a exercita o anumită activitate sau profesie, precum conducerea de autovehicule, de aparate de zbor, de portarmă în cadrul noilor expertize;
- h)efectuarea unei noi expertize medico-legale.

(2)În cazul efectuării unei noi expertize medico-legale Comisia de expertiză se instituie și se compune în condițiile prevăzute de art. 49 alin. (2).

(3)Pot face parte din comisia de expertiză, la solicitarea acesteia, medici și alți specialiști din diferite domenii biomedicale.

Art. 28

(1)Evaluarea medico-legală psihiatrică în vederea eliberării unui act medico-legal se face numai prin examinarea nemijlocită a persoanei, în cadrul unei comisii alcătuite dintr-un medic legist, care este președintele comisiei, și 2 medici psihiatri. Aceste comisii se pot constitui numai în cadrul institutelor de medicină legală și al serviciilor județene de medicină legală.

(1¹)În cazul persoanelor decedate, expertiza medico-legală poate fi efectuată pe baza documentelor medicale și a datelor din dosarul cauzei.

(2)Expertizele medico-legale psihiatrice se efectuează la sediul instituțiilor medico-legale, cu următoarele excepții, dacă se efectuează prima expertiză:

- a)în cazul bolnavilor psihici cronici, când transportul și examinarea acestora nu se pot face în siguranță

deplină, comisia de expertiză medico-legală psihiatrică efectuează examinarea în cadrul spitalelor de psihiatrie sau în cadrul secțiilor de psihiatrie ale spitalelor penitenciare;

b) în cazul persoanelor aflate în arest preventiv comisia de expertiză medico-legală psihiatrică poate efectua examinarea și în cadrul secțiilor de psihiatrie ale spitalelor penitenciare, putând coopta în comisia de expertiză pe medicul șef de secție, dacă este medic primar;

c) în cazul bolnavilor netransportabili, cu suferințe evolutiv letale sau aflați în stare gravă în condiții de spitalizare comisia se poate deplasa la patul bolnavului pentru efectuarea expertizei numai în situația în care această lucrare este necesară în vederea încheierii unui act de dispoziție. Asigurarea transportului de la și la sediul instituției medico-legale se face de către familia sau aparținătorii persoanei respective.

(3) Membrii comisiei sunt desemnați după cum urmează:

a) la nivelul institutelor de medicină legală directorul institutului desemnează, prin dispoziție scrisă, un medic legist primar și 2 medici psihiatri specialiști sau primari ce pot fi cooptați și din cadrul spitalelor clinice de psihiatrie, prin propunere nominală și de comun acord cu conducerile unităților sanitare respective, sau al unor unități medico-sanitare prestatoare de servicii, acreditate de Ministerul Sănătății, și cu avizul Consiliului superior de medicină legală;

b) la nivelul serviciilor de medicină legală județene medicul șef desemnează, prin dispoziție scrisă, un medic legist primar și 2 medici psihiatri din cadrul secției de psihiatrie a spitalului județean respectiv sau al unor unități medico-sanitare prestatoare de servicii, acreditate de Ministerul Sănătății, cu aprobarea nominală a direcției de sănătate publică județene, cel puțin unul dintre cei 2 psihiatri trebuind să fie medic primar psihiatru.

(4) Expertiza medico-legală psihiatrică se efectuează numai pentru o anumită faptă sau circumstanță, având ca obiective principale stabilirea capacității psihice la momentul comiterii unei fapte prevăzute de legea penală sau al exercitării unui drept, a capacității psihice la momentul examinării și aprecieri asupra pericolozității sociale și necesității instituirii măsurilor de siguranță cu caracter medical.

Art. 29

În vederea efectuării expertizei psihiatrice se pun la dispoziție comisiei toate documentele din dosar, necesare pentru efectuarea expertizei. În cazul în care expertiza privește persoane minore, dosarul va conține și ancheta socială, precum și datele privind performanța școlară.

Art. 30

(1) Expertiza medico-legală pentru amânarea sau întreruperea executării pedepsei privative de libertate pe motive medicale se efectuează numai prin examinarea nemijlocită a persoanei de către o comisie.

(2) Comisiile de expertiză sunt alcătuite din:

- a)un medic legist, care este preşedintele comisiei;
- b)unul sau mai mulţi medici având cel puţin gradul de medic specialist, în funcţie de boala de care suferă cel examinat, acest medic urmând să stabilească diagnosticul şi indicaţiile terapeutice;
- c)un medic, reprezentant al reţelei sanitare a direcţiei penitenciarelor, care, cunoscând posibilităţile de tratament din cadrul reţelei din care face parte, stabileşte împreună cu medicul legist unde se poate aplica tratamentul pentru afecţiunea respectivă: în reţeaua sanitară a direcţiei penitenciarelor sau în reţeaua sanitară a Ministerului Sănătăţii.

(3)După efectuarea unei noi expertize la Institutul de Medicină Legală "Prof. Dr. Mina Minovici" Bucureşti, pentru amânarea sau întreruperea executării pedepsei privative de libertate pe motive medicale, nu se mai poate solicita sau efectua o nouă expertiză la altă unitate medico-legală inferioară ierarhic.

(4)Dispoziţiile alin. (1)-(3) se aplică, în mod corespunzător, şi în cazul expertizelor medico-legale efectuate pentru suspendarea urmăririi penale sau a judecăţii atunci când suspectul sau inculpatul suferă de o boală gravă sau pentru evaluarea stării de sănătate a persoanei faţă de care s-a dispus prestarea unei munci neremunerate în folosul comunităţii.

Art. 31

(1)Expertiza medico-legală serologică şi genetică a filiaţiei, în vederea cercetării paternităţii, se efectuează la cererea instanţelor judecătoreşti sau la cererea persoanelor interesate, în cadrul institutelor de medicină legală, conform competenţei teritoriale şi normelor metodologice stabilite de Consiliul superior de medicină legală, de către o comisie constituită din 3 membri, desemnată de directorul instituţiei, alcătuită dintr-un medic legist, care este preşedintele comisiei, şi doi membri care pot fi medici, biologi sau biochimişti ce au competenţe de biologie moleculară sau serologie.

(2)Expertiza filiaţiei se poate efectua prin expertiză serologică, HLA sau ADN.

(3)Pe parcursul cercetării paternităţii se pot efectua oricare din expertizele prevăzute la alin. (2), precum şi expertize privind perioada de concepţie, evaluarea capacităţii de procreare, precum şi, după ce copilul a împlinit vârsta de 3 ani, expertiza antropologică.

(4)Prevederile alin. (1) se aplică şi atunci când se solicită efectuarea unei expertize de genetică judiciară în conformitate cu art. 191 din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările şi completările ulterioare.

Art. 32

Expertiza medico-legală a capacității de muncă se face de către o comisie care este formată dintr-un medic legist, care este președintele comisiei, un medic specialist, în funcție de afecțiunile cercetate, și un medic specialist în expertiza medicală a capacității de muncă.

Art. 33

(1) În vederea efectuării expertizei medico-legale pentru a stabili intoxicația etilică, recoltarea sângelui necesar pentru determinarea alcoolemiei se face în cadrul instituțiilor de medicină legală sau, dacă acest lucru nu este posibil, în alte unități sanitare de la toate persoanele aduse de organele competente, cu respectarea normelor metodologice privind recoltarea probelor de sânge în vederea stabilirii intoxicației etilice.

(2) Calculul retroactiv al alcoolemiei oferă valori teoretice aproximative.

(3) Calculul retroactiv al alcoolemiei se efectuează numai în instituturile de medicină legală de către o comisie formată dintr-un medic legist primar și un farmacist sau toxicolog primar, care lucrează în cadrul laboratorului de toxicologie medico-legală al institutului respectiv, ambii având statutul de expert.

(4) Expertiza de recalculare a alcoolemiei se efectuează numai în cazurile în care s-au recoltat două probe de sânge la un interval de o oră între ele, precum și, în mod excepțional, în cazul persoanelor aflate în stare clinică gravă: comă, șoc traumatic și/sau hemoragic, intervenții chirurgicale de urgență, dovedite prin documente medicale și de la care nu s-a putut preleva a doua probă de sânge. Calculul retroactiv al alcoolemiei nu poate fi efectuat numai pe baza declarațiilor existente la dosar.

(5) O expertiză privind calculul retroactiv al alcoolemiei se efectuează pentru o singură variantă de consum.

(6) În același caz, pentru variante diferite de consum, expertiza se efectuează numai la solicitarea organelor de urmărire penală sau a instanțelor de judecată după cum urmează: de cel mult două ori, la solicitarea organelor de poliție; a treia oară, numai la solicitarea parchetului; ori de câte ori solicită instanța de judecată.

(7) Expertiza medico-legală pentru stabilirea intoxicației cu substanțe psihoactive sau a conducerii unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive se face de către o comisie constituită conform alin. (3).

SECȚIUNEA 5: Constatarea și expertiza medico-legală pe cadavre

Art. 34

(1) Expertiza medico-legală pe cadavru implică:

- a) examinări la locul unde s-a găsit cadavrul sau în alte locuri, pentru constatarea indiciilor privind cauza morții și circumstanțele ei;
- b) examinarea exterioară a cadavrului și autopsia, inclusiv exhumarea, după caz;
- c) examinări complementare de laborator, cum ar fi cele histopatologice, bacteriologice, toxicologice, hematologice, serologice, biocriminalistice, genetice, de biologie moleculară sau imagistice.

(2) Autopsia medico-legală a cadavrului se efectuează la solicitarea organelor judiciare, numai de către medicul legist, fiind obligatorie în situațiile prevăzute în Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare.

(3) În sensul prezentelor norme:

- a) moartea violentă reprezintă moartea cauzată de acțiunea unor agenți traumatici mecanici, chimici, fizici, biologici;
- b) moartea este suspectă de a fi violentă atunci când există suspiciuni rezonabile că a fost cauzată de acțiunea unor agenți traumatici mecanici, chimici, fizici, biologici, când moartea survine în timpul unei misiuni de serviciu sau la sediul unei entități juridice, când se produc decese repetate în serie sau concomitent, când survin în locuri izolate, decesul persoanelor cu tratament de substituție, decesul persoanelor care se află în îngrijire în cadrul unor instituții specializate în acordarea îngrijirilor dacă nu sunt cunoscute cu boli cu potențial letal, documentate;
- c) nu se cunoaște cauza morții atunci când decesul survine subit, brusc, rapid și neașteptat, când decesul survine la o persoană a cărei sănătate este verificată medical periodic și nu se află în evidență cu boli cu potențial letal important, când identitatea cadavrului nu poate fi stabilită din cauza lipsei unor acte de identitate valabile sau dacă se află într-o stare avansată de descompunere care nu permite pe baza aspectului fizic extern evaluarea cauzelor morții ori identificarea, sau când decesul survine la persoane lipsite de asigurare medicală de sănătate care nu se află în evidență cu boli cu potențial letal important;
- d) există o suspiciune rezonabilă că decesul a fost cauzat direct sau indirect printr-o infracțiune ori în legătură cu comiterea unei infracțiuni și atunci când pe lângă situațiile prezentate în cadrul lit. a)-c) există suspiciuni rezonabile că decesul poate fi pus în legătură cu deficiențe în acordarea asistenței medicale sau în aplicarea măsurilor de protecție ori de profilaxie a muncii.

(4) Autopsia cadavrului, respectiv a părților de cadavru sau a pieselor scheletice, se efectuează numai în cazul în care organele judiciare pun la dispoziție medicului legist:

- a) ordonanța procurorului sau încheierea instanței de efectuare a autopsiei, care conține obiectivele înaintate;

b) procesul-verbal de cercetare la fața locului;

c) copia completă a foii de observație clinică conformă cu originalul, în cazul persoanelor decedate în cursul unei spitalizări.

(5) Pentru a constata dacă există motive pentru a efectua autopsia medico-legală, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate solicita opinia medicului legist.

(6) La efectuarea autopsiei medico-legale pot fi cooptați și specialiști din alte domenii medicale, în vederea stabilirii cauzei decesului, la solicitarea medicului legist, cu excepția medicului care a tratat persoana decedată.

Art. 35

(1) Autopsia cadavrului se efectuează numai de către un medic legist, la morga serviciului de medicină legală sau a spitalului în a cărui rază teritorială s-a produs moartea sau a fost găsit cadavrul.

(2) În mod excepțional, dacă nu există o astfel de morgă și nici posibilitatea transportării cadavrului la morga cea mai apropiată, cu acordul medicului legist, autopsia se poate efectua acolo unde se află cadavrul sau într-un loc anume ales pentru aceasta.

Art. 36

(1) Transportul cadavrelor care urmează să fie autopsiate se asigură, de la locul faptei până la morgă, cu vehicule special amenajate, aflate în dotarea unităților medico-legale, sau cu alte mijloace speciale.

(2) Organele de urmărire penală întocmesc dosarul de identificare a cadavrului, în care se include și rezultatul autopsiei, după cum urmează:

a) în toate cazurile se asigură identificarea cadavrului prin aplicarea unei brățări de identificare la mâna dreaptă, pe care să figureze data, datele de identificare și persoana sau autoritatea care a consemnat datele;

b) aplicarea brățării de identificare este asigurată de unitățile sanitare, de lucrătorii de poliție sau de medicii legiști, după caz;

c) brățara de identificare nu poate fi înlăturată nici cu ocazia înhumării;

în cazul în care se impune corectarea datelor de identitate, aceasta se face prin aplicarea unei alte brățări, fără îndepărtarea brățării, respectiv a brățărilor, deja aplicate;

d) transportarea cadavrelor fără brățară de identificare nu este permisă.

(3) Cadavrele se transportă în huse de plastic închise, indiferent de distanță, astfel:

a) în cazul cadavrelor în stare avansată de putrefacție se folosesc huse de transport impermeabile;

b) în cazul deceselor determinate de boli infecto-contagioase, a căror declarare este obligatorie, se folosesc huse de transport impermeabile și închise ermetic.

Art. 37

(1) Exhumarea cadavrelor în vederea expertizelor medico-legale se face numai la solicitarea scrisă a organelor judiciare.

(2) Examinarea cadavrului deja autopsiat se face de către o comisie de experți care au un grad profesional egal sau mai mare decât cel al expertului care a efectuat prima expertiză.

(3) Examinarea cadavrului exhumat și autopsia se fac fie la locul unde se află cadavrul, fie la o prosectură din apropiere.

Art. 38

(1) Medicul legist este asistat la efectuarea autopsiei de personal sanitar mediu sau auxiliar. Autopsia trebuie să fie completă, fără a se omite vreun segment, țesut sau organ.

(2) Nu se pot formula concluzii medico-legale privind cauza și împrejurările morții numai pe baza unor examene externe sau interne parțiale.

(3) Pentru atestarea leziunilor traumatiche externe, respectiv interne se vor efectua fotografii.

(4) Medicul legist nu poate elibera certificat de deces fără efectuarea autopsiei medico-legale, cu excepția cazurilor în care decesul a intervenit ca urmare a catastrofelor.

Art. 39

Materialele biologice, cum ar fi: organe, sânge, umori, conținut gastro-intestinal, secreții, precum și corpurile delictuale care au astfel de urme biologice se transportă la institutele de medicină legală împreună cu documentația corespunzătoare.

Art. 40

(1) Cadavrele autopsiate se îmbălsămează la instituțiile de medicină legală și la prosecturile spitalelor, potrivit instrucțiunilor Ministerului Sănătății, după eliberarea certificatului constatator de deces, de către persoanele competente.

(2) Îmbălsămările și alte servicii funerare pot fi realizate și de către persoanele fizice sau juridice, în condițiile legii, cu avizul institutelor de medicină legală.

Art. 41

(1) Înhumarea persoanelor fără reprezentanți legali sau a persoanelor cu identitate necunoscută se va face prin grija primăriilor, cu informarea prealabilă a organelor de poliție.

(2) Feții avortați având vârsta mai mică de 28 de săptămâni, nerevendicați de către aparținători în termen de 10 zile, vor fi incinerați.

Art. 42

Autopsiile, respectiv măsurile privind acestea, se realizează cu respectarea eticii medicale și a demnității persoanei decedate.

Art. 43

Regulamentul privind efectuarea autopsiilor medico-legale se elaborează de către Consiliul superior de medicină legală cu respectarea Recomandării nr. R (99)-3/2.02.1999 a Comitetului de miniștri al Consiliului Europei privind armonizarea regulilor autopsiei medico-legale pentru statele membre și se aprobă prin ordin al ministrului sănătății.

Art. 44

(1) Conducerea unităților sanitare are obligația de a sesiza în primele 24 de ore organele de urmărire penală cu privire la decesele care au survenit în unitatea sanitară, în condițiile prevăzute de prezentul ordin. În aceste cazuri nu se eliberează certificat medical constatator al decesului.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1) cadavrul se va pune la dispoziție instituțiilor medico-legale, în vederea efectuării autopsiei, în cel mult 24 de ore de la sesizarea organelor de urmărire penală.

Art. 45

(1) Decesul unei persoane sau al unui nou-născut, indiferent de cauza morții, poate fi constatat numai de către un medic care are dreptul de liberă practică.

(2) Certificatul de deces se eliberează numai după apariția semnelor de moarte reală și numai după trecerea a 24 de ore de la deces.

(3) Eliberarea certificatului de deces nu se poate face fără examinarea externă a cadavrului de către medic. În cazul constatării, cu această ocazie, a unor situații prevăzute la art. 34 alin. (2) medicul are obligația să refuze eliberarea certificatului de deces și să solicite organelor judiciare o autopsie pentru elucidarea cauzei morții.

Art. 46

În cazul în care medicul anatomopatolog al unei instituții sanitare efectuează o autopsie și constată cu această ocazie existența unor situații prevăzute la art. 34 alin. (2), oprește lucrarea începută și anunță organul judiciar competent.

Art. 47

În cazurile prevăzute la art. 44 alin. (1), la art. 45 alin. (3) și la art. 46 certificatul medical constatator al decesului va fi eliberat numai de un medic legist, după efectuarea autopsiei medico-legale.

Art. 48

În vederea efectuării examinării medico-legale, precum și a autopsiei, cadavrul se pune la dispoziție expertului pentru un termen ce nu poate depăși 72 de ore.

SECȚIUNEA 5¹: Efectuarea expertizei medico-legale antropologice în vederea stabilirii vârstei unei persoane

Art. 48¹

(1) Expertiza medico-legală antropologică în vederea stabilirii vârstei unei persoane, denumită în continuare expertiză antropologică, se efectuează în vederea stabilirii vârstei unei persoane în cauze civile, penale sau de altă natură.

(2) Expertiza antropologică prevăzută la alin. (1) se poate efectua și pentru evaluarea vârstei în cazul persoanelor solicitante de azil ori al străinilor minori care intră neînsoțiți sau care rămân neînsoțiți pe teritoriul României, în condițiile legii, atunci când vârsta nu poate fi probată și există îndoieli întemeiate cu privire la vârsta biologică.

(3) Expertiza antropologică se efectuează la solicitarea organelor judiciare, a serviciului de stare civilă sau a Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului sau a structurilor specializate pe probleme de azil și migrație ale Inspectoratului General pentru Imigrări.

Art. 48²

(1) Expertiza antropologică se efectuează la sediul institutelor medico-legale sau al serviciilor județene de medicină legală, conform competenței teritoriale, prin examinarea nemijlocită a persoanei.

(2) Expertiza antropologică se efectuează de către un medic legist desemnat de către conducerea instituției medico-legale, care are calitatea de expert oficial.

Art. 48³

(1) Consimțământul informat trebuie să fie obținut de către examinator de la persoana examinată și/sau de la reprezentantul său legal, înainte de efectuarea expertizei și după ce au fost furnizate toate informațiile relevante care să permită persoanei examinate să ia o decizie în cunoștință de cauză.

(2) Consimțământul trebuie să includă acordul pentru examinarea medico-legală, investigațiile imagistice necesare, efectuarea de fotografii, precum și pentru prelucrarea datelor cu caracter personal.

(3) Modelul de consimțământ este prevăzut în anexa nr. 1 care face parte integrantă din prezentele norme metodologice.

Art. 48⁴

Efectuarea expertizei antropologice constă în:

- a) evaluarea documentelor medicale prezentate de solicitant, precum și a celor nonmedicale, atunci când există, precum certificat de înregistrare a nașterii, materiale foto/video;
- b) examinare fizică;
- c) examinare odontostomatologică pentru stabilirea vârstei dentare;
- d) examinare imagistică pentru stabilirea vârstei osoase.

Art. 48⁵

Examinarea fizică a persoanei constă în:

- a) determinarea staturii, a greutateii, a tipului constituțional;
- b) efectuarea de măsurători antropometrice;
- c) evaluarea somatică a persoanei în vederea identificării unor eventuale semne/patologii ce ar putea interfera cu rata normală de creștere și maturitate;
- d) determinarea semnelor de maturitate sexuală.

Art. 48⁶

(1) Examinarea odontostomatologică poate consta în, după caz:

- a) inspecția cavității bucale - ce cuprinde un examen intraoral/endobucal, pentru a determina formula dentară, maturitatea dinților;
- b) examinare radiologică dentară, ce include efectuarea unei ortopantomograme.

(2) Evaluarea vârstei dentare se face pe baza unor metode dentare de estimare a vârstei, precum metode bazate pe atlase (AlQahtani, Karadayi), metoda Demirjian de estimare a vârstei dentare la copii, metoda Cameriere de estimare a vârstei pe baza măsurătorii deschiderii apicale dentare, metode dentare de estimare a vârstei la adulți (Lamendin), metoda Willems.

Art. 48⁷

Examinarea imagistică osoasă poate consta, după caz, în:

- a) radiografia mâinii și articulației pumnului, cu utilitate maximă pentru stabilirea grupei de vârstă până la 18 ani și implică evaluarea formei, a mărimii elementelor osoase incluse, respectiv a gradului de osificare.
- b) radiografia cotului - necesară în caz de diferențiere a grupei de vârstă 14-16 ani;
- c) radiografia claviculei - cu utilitate maximă pentru vârste de peste 18 ani;
- d) radiografia șoldului (bazinului)- cu utilitate maximă pentru vârste de peste 14 ani.

Art. 48⁸

(1) Examinările prevăzute la art. 48¹ alin. (1) trebuie să respecte integritatea fizică și demnitatea persoanei examinate.

(2) Evaluarea vârstei trebuie efectuată prin metodele cu caracterul cel mai puțin invaziv în raport cu obiectivele dispuse.

Art. 49⁹

(1) Evaluarea vârstei în baza materialului fotografic sau a imaginilor video se face în situații de excepție, doar în condițiile în care caracteristicile tehnice ale materialului permit o analiză corespunzătoare, la solicitarea expresă a organelor judiciare.

(2) Evaluarea prevăzută la alin. (1) se poate face evaluând caracterele sexuale secundare.

Art. 48¹⁰

Medicul legist va întocmi un raport de expertiză medico-legală antropologică pentru evaluarea vârstei persoanei, conform modelului prevăzut în anexa nr. 2 care face parte integrantă din prezentele norme metodologice.

SECȚIUNEA 6: Noua expertiză medico-legală**Art. 49**

(1) O nouă expertiză medico-legală se efectuează de către o comisie de experți, indiferent dacă prima expertiză a fost efectuată de un singur medic legist sau de mai mulți medici legiști ori de o comisie. Raportul noii expertize se elaborează pe baza constatărilor directe ale comisiei și pe baza materialului necesar din dosarul cauzei.

(2) Comisia prevăzută la alin. (1) se compune din cel puțin 2 membri cu un grad profesional egal sau

superior expertului sau experților care au efectuat expertiza anterioară. Gradele profesionale, în ordine crescătoare, sunt: medic specialist, medic primar. Președintele comisiei este un medic primar de medicină legală.

(3) Noua expertiză medico-legală constă în reluarea sau/și refacerea investigațiilor medico-legale în cazul în care se constată deficiențe, omisiuni sau/și aspecte contradictorii la expertizele precedente. Concluziile unei noi expertize se redactează pe baza constatărilor sau expertizelor medico-legale anterioare, a probelor din dosarul cauzei, a aspectelor specifice speței, a probelor noi, incluse în dosarul cauzei, precum și a obiecțiilor formulate de organele judiciare.

ANEXA nr. 1: CONSIMȚĂMÂNTUL INFORMAT AL PERSOANEI EXAMINATE

Datele persoanei	Numele și prenumele	
Datele reprezentantului legal/ ale persoanei juridice solicitante	Numele și prenumele	
	CNP	
	Domiciliu	
Actul medical	Expertiză medico-legală antropologică în vederea stabilirii vârstei	
	- examinare fizică ☐	
	- examinare odontostomatologică (inclusiv radiografie ortopanoramică) ☐	
	- explorări imagistice ☐	
	- examinare pe material fotografic sau imagini video ☐	

Subsemnatul,..... (numele și prenumele persoanei examinate/reprezentantului legal), declar că am înțeles toate informațiile furnizate

de către..... (numele și prenumele medicului legist/asistentului medical), precum și natura, scopul, beneficiile și riscurile efectuării acestei examinări și îmi exprim acordul informat pentru efectuarea actului medical.

Menționez că sunt de acord să îmi fie efectuate fotografiile strict cu scopul folosirii acestora pentru efectuarea expertizei medico-legale antropologice în vederea stabilirii vârstei.

Consimt ca rezultatele investigațiilor să fie utilizate în procesul științific pentru stabilirea antropologică a vârstei.

Semnătura.....Data:...../...../.....
Semnătura persoanei examinate/reprezentantului legal care consimte informat la efectuarea actului medical.....

Prin prezenta îmi exprim acordul cu privire la utilizarea și prelucrarea datelor cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date, de către Instituția de Medicină Legală....., precum și la prelucrarea, stocarea/arhivarea datelor conform normelor legale incidente. Consimțământul meu în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal, precum și furnizarea datelor personale este acordat pentru scopul menționat și declar că am luat cunoștință de drepturile mele conferite de Regulamentul (UE) 2016/679.

**ANEXA nr. 2: RAPORT de expertiză medico-legală antropologică pentru evaluarea vârstei
persoanei**

Antetul Institutului/Serviciului de Medicină Legală

Nr...../A9/.....

Către

.....

Ca urmare a adresei dumneavoastră din data de.....privind....., vă înaintăm raportul de expertiză medico-legală antropologică pe persoană pentru stabilirea vârstei și sexului minorului/ei/numitului/ei.....

Costul expertizei medico-legale, conform Hotărârii Guvernului nr. 1.609/2006 privind aprobarea tarifului pentru efectuarea expertizelor, a constatărilor și a altor lucrări medico-legale, cu modificările ulterioare, este în sumă de.....lei.

Director/Șef serviciu,

.....

Raport de expertiză medico-legală antropologică pe persoană pentru stabilirea vârstei

Subsemnatul/a dr....., medic legist în cadrul....., având în vedere

Adresa dumneavoastră nr., prin care s-a dispus stabilirea vârstei numitului/

ei....., am efectuat la data de.....examenul antropologic al acestuia/eia, constatând următoarele:

Menționez că minorul/a a fost însoțit/ă de dna/dl.....(.....).

Constatări

I.Din certificatul medical constatator al născutului viu - nu prezintă/.....

II.Examenul antropologic:

- talia =.....cm;
- greutatea =.....kg;
- perimetrul cranian =.....cm;
- diametrul bizigomatic =.....cm;
- lățime maximă cefalică =.....cm; lungime maximă cefalică =.....cm; indicele cefalic =.....;
- deschiderea maximă a brațelor =.....cm;
- lungimea brațului stâng =.....cm;
- lungimea antebrățului stâng =.....cm;
- lungimea mâinii stângi =.....cm;
- circumferința toracică =.....cm;
- circumferința abdominală =.....cm;
- lungimea coapsei =.....cm;
- lungimea gambei stângi =.....cm.

III.Examenul clinic general:

- organe genitale externe de sex masculin/feminin;
- caracterele sexuale secundare absente/prezente:
- pilozitatea axilară absentă/prezentă;
- pilozitatea pubiană absentă/prezentă;
- pilozitatea facială absentă/prezentă;
- conformația generală normală.

IV.Examenul odontologic a constatat următoarea formulă dentară:

- dentiția temporară

55	54	53	52	51	61	62	63	64	65
85	84	83	82	81	71	72	73	74	75

- dentiția mixtă
- dentiția definitivă

18	17	16	15	14	13	12	11	21	22	23	24	25	26	27	28
48	47	46	45	44	43	42	41	31	32	33	34	35	36	37	38

Legendă: pr - dinte prezent; er - dinte în erupție; ex - dinte extras sau căzut; rd - rădăcină; c - carie; rr - rest radicular.

S-a trimis pentru efectuarea unei radiografii panoramice/S-a solicitat radiografie dentară panoramică/
consult de specialitate stomatologie.

Radiografia inscripționată.....se arhivează la documentația cazului.

V.Examen radiologic pentru determinarea vârstei osoase:

- examenul radiologic al mâinii/cotului/.....a evidențiat.....

Concluzii

În urma efectuării examenelor antropometric, radiologic și odontologic, apreciem că minorul/a/
numitul/a....., de sex masculin/feminin, are caracteristicile de dezvoltare ale unui
copil/adolescent/adult tânăr/adult, cu vârsta de aproximativ.....ani, data nașterii putând
fi.....(conform Certificat constatator nr., emis de.....).

(an/lună/zi)

Data finalizării raportului:.....

Dr.....,

.....

Amprenta degetului II mâna stângă

Publicat în Monitorul Oficial cu numărul 459 din data de 19 septembrie 2000